

netírás a felvilágosodás egyéniség-kultuszától a romantikus és a polgári-liberális történetitlen — mert doktriner — áramlatokon át napjainkig, mikor a politikai történet mellett az anyagi és szellemi tevékenység minden ága tanulmány tárgyává lett. E fejlett fokú történeti módszer adja meg a lehetőségét a nemzeti élet sokoldalú, hiánytalan rekonstruálásának, s a nemzet életén keresztül az állam élet-rajza megírásának.

Melyek a magyar állam lényeges jegyei? Hol találhatók a nemzeti élet azon tényezői, melyek az állam életét állandóan befolyásolták? Nem tudunk egyebet mondani, mint amit Szekfű mond: a magyar állam *magyar* volta s a keresztény-germán érdekközösséghez tartozása. Az előbbi megállapítás fontosságát csak az érti meg igazán, aki ismeri Herder, Kant, Fichte és Hegel gondolatának szláv alkalmazását a magyar viszonyokra; aki tudja, hogy kilencven év óta hányan tagadták a külföld előtt a magyar nemzet államalkotó voltát, s mennyiszor követelték a magyarországi nemzetiségek egyenjogúságának gondolatából kiindulva a magyar állam egységének megbontását. A német kultúrába való bekapcsolódásunkat — úgy látszik — nem tudja Szekfű politikai érdekközösség nélkül elképzelni, az ő szemében az erős német Közép-Európa a magyar állam életének garanciája. Ezzel a felfogással szemben némelyek táplálhatnak kétséget, de a mai helyzet kétségkívül igazolja ezt a kilenc század tényeiből levont tételt. Ma már bebizonyult, hogy a magyar állam elhelyezkedésére irányuló minden egyéb kombináció gyökértelen illúzió-kép volt.

Szekfű nem politikai művet akart írni, hanem történelmet. A jövő mutatja meg, hogy történeti perspektívából kialakult eredményei a magyar állam életének további folyamatában beigazolódtak nyerne-e, hogy a történelem lehet-e az élet normáinak megállapításában útmutató. *Miskolcgy Gyula.*

Babits Mihály: Aranygaras. Mesék. (Athenaeum.) Mesét írni a legnehezebb feladatok közé tartozik; mert nem elég ahhoz a képzelet munkája, a lelemény gazdagsága, hanem

elkerülhetetlenül szükséges az önkéntelen ihlet naivsága is, mely távol van minden tudatos szerkesztéstől; Arany szavaival élve, mesét írni: „Olyan *fáradtság*, ami *játéknak* tetszik.” Ez nincs meg Babits meséiben.

Nagyon észrevesszük rajtuk, hogy *akarta* őket írni: a bonyodalom bonyolultabb, a csoda csodásabb a kelleténél, az ő mesországnak útjai aszfalton visznek furesa ültetésű műkertekbe, míg az igazi mese ösvényei szabadon kanyarognak iratos virágokkal pompázó réteken.

Babits meséinek íze azonfelül nem az a természetes édesség, mely e műfaj sajátja, hanem mindvégig valami kelletlen fanyarság, mintha bádokkanákból szednénk orvosságot.

E meséken nagyon érzik a minták tudatos követése; a *Barackvirág* a népmese felé húz; *Az erdő megváltása*, a *Tenyérsziget* Andersenre emlékeztet; a *Jézust kereső kis fiú* egy legendát juttat eszünkbe; az allegorikus vezérmese, *Az aranygaras*, megint a dán költőt idézi fel, de teljesen kizökent az illuzióból azzal, hogy a végén két megoldást ad, ami éppenséggel művészet-ellenes eljárás.

Nem tudom, kinek írta Babits e meséket: gyermeknek-e vagy felnőttnek? De mind a kettő nevében kifogásunk van a külső előadás, a nyelv ellen, mely sokszor közel jár a pesti zsargonhoz. A szórend magyartalansága, a szófűzés idegen-szerűsége, a naivságot tettető előadásból kirívó, stílusellenes szavak és szólások minden lapon szinte bökik az embert.

Nem ezt a magyarságot tanulta a fiatal Babits sem a Bartina, sem a Mecek alján.

Tetőzi mindezt a kísérő rajzok szemficamító ákombákomja. Mintha futurista, kubista és expresszionista szemfényvesztések adtak volna egymásnak találkozókat a papiroson. Ezt nem érdemelték meg Babits meséi sem. Szabad-e a gyermek ízlését ennyire rontani; szabad-e a naivság örve alatt ilyenekkel megmetyélni látását, képzeletét? Angol kiadó visszautasítaná az ilyen merényletet az egészséges gyermek ízlése nevében, mely Kate Greenoway ihletett ónjának alkotásain nevelődött. Am kísérletezzünk a felnőtteken, de a gyermeknek még a legjobb is éppen csak eléggé jó. *Tolnai Vilmos.*